

הרי הן מותרות בהנאה, מפני שהגוי ביטלם. ב-1

ישראל שהביא אבנים מן המרקולים וחיפה בהן דרכים וסרטיאות — אסורות.

ולית נגר ובר נגר, ואין חכם ובן חכם, דיפרקיניה, שיתרצנה לברייתא זו.

שהרי האבנים הן תקרובת לעבודת כוכבים, ואין להם ביטול, ואיך מותרות בביטול הגוי?

אמר רב ששת: אנה אני לא נגר אנה איני חכם ולא בר נגר אנה ולא בן חכם ופריקנא ליה ואתרצנה!

מאי קושיא ליה במה התקשה רבה בר ירמיה? (13) היה קשה לו ממאמר **דרב גידל** שאמר בשם רב שאין ביטול לתקרובת עבודת כוכבים! ומה קשה, הרי תירצנו: **בעינא כעין פנים, וליבא** והאבנים האלו לא נאסרו מדין תקרובת, כי אינם כעין פנים, ונאסרים מדין עבודת כוכבים ממש, ולכן יש להם ביטול.

הגמרא מביאה עוד ברייתא שאמרו עליה "לית נגר ובר נגר דפרקינה", שנשנתה בעיני שביעית וחול המועד.

עבודת הקרקע והאילנות אסורות בשביעית. יש מהן האסורות מדאורייתא, והן זריעה וחמירה [קציצת זמורות דקים יבשים מן הגפנים, כדי להצמיח הענפים הלחים, והיא

וליבא ואילו זריקת אבנים, אף שהזריקה אסורה, וחייב מיתה עליה —

מכל מקום, הואיל ואין עבודה זרה כמוה בבית המקדש, לא חל על האבנים איסור הנאה מדין תקרובת.

כי כל דין תקרובת נלמד מהכתוב [שמות כב] "זובח לאלוהים [אלילים] יחרם, בלתי לה' לבדו", כלומר: כל הזבחות הם בלתי לה' לבדו, וכאשר זובח לאלילים — יחרם, ויאסר בהנאה. הילכך, מכתוב זה אפשר ללמוד רק זביחה ושאר עבודות המיוחדים לעבודת ה' בבית המקדש⁽¹²⁾.

ואבנים אלו אסורות, מטעם שהן עצמם נהיים עבודת כוכבים, וכמו שיבואר. ולא מפני שהן תקרובת.

והואיל ונאסרו מדין עבודת כוכבים — הרי הן בטילות, כשיבטלנה הגוי, כשאר אלילים שיש להם ביטול. ולכן לא פרשו מהן החכמים ובתוכם רבי מנחם בן סימאי.

ובענין זה מביאה הגמרא ברייתא:

אמר רב יוסף בר אבא: איקלע נקלע רבה בר ירמיה לאתריין למקומנו, ואתא ואייתי מתניתא בידיה והביא עמו ברייתא, ושנינו בה:

עובד כוכבים שהביא אבנים מן המרקולים, וחיפה בהן דרכים וסרטיאות [גירסא אחרת: וסרטיאות]

13. מהגמרא בהמשך משמע שרבה בר ירמיה עצמו שהביא הברייתא, הוא האומר "לית נגר ובר נגר דפרקינה".

12. כן כתבו התוס' ד"ה בעיני, והרמב"ן והריטב"א, שהוא הדין לשאר עבודות שבמקדש. ועיין בחידושי הריטב"א בשם הראב"ד. ובחידושי המאירי.